



de Bibliotheek 
Zoetermeer

CKC &
partners

MUSEUM **de**
VOOR **de**

Cultuureducatie met Kwaliteit

Doorlopende leerlijn literatuur
Groep 7
Lessenreeks 'basis'

Deze leerlijn is ontwikkeld door Bibliotheek Zoetermeer.

Schrijversbezoek

Informatie over 'Schrijversbezoek'

Groep 7, lessenreeks 'basis', vier lessen van 60 minuten

Doel van de lessenreeks:

In deze lessenreeks leren de leerlingen boeken kennen die te maken hebben met het geschiedenisthema waar ze op dat moment mee bezig zijn. De leerlingen praten met elkaar over het boek dat aan hen is voorgelezen en ze leren hoe ze moeten interviewen. In de derde les leren de leerlingen een schrijver kennen. Ze gaan met de schrijver in gesprek en leren zo hoe een boek tot stand komt. De leerlingen geven in de laatste les hun mening over het schrijversbezoek, de boeken die ze gelezen hebben en de lessenreeks. Ze leren hoe ze hun mening kunnen onderbouwen en hoe ze anderen kunnen overtuigen van hun mening.

Materiaallijst:

| | |
|-----------|--|
| Algemeen: | Boekenkist van de bibliotheek met het geschiedenisthema dat op dat moment wordt behandeld. Deze boekenkisten zijn gratis te leen voor scholen met een groepsabonnement bij Bibliotheek Zoetermeer. Zie hier meer informatie. Voor scholen zónder een groepsabonnement kost het €15,- per kist (leenduur in overleg). |
| Les 1: | Het boek dat zal worden voorgelezen door de leerkracht. Dit is een boek van de schrijver die in les 3 in de klas komt. |
| Les 2: | Het boek waaruit is voorgelezen. |
| Les 3: | De lijst met vragen uit les 2. |
| Les 4: | De gelezen boeken. |

Kosten:

1. Elke les kan gegeven worden door een bibliotheekmedewerker. per les: €81,75
2. Een bibliotheekmedewerker kan de leerkrachten coachen, voor en tijdens de les. per uur: €54,50
3. Alle lessen uit de lessenreeks worden uitgevoerd door een bibliotheekmedewerker (één les is dan gratis). totaal: €245,25
4. Tijdens alle lessen uit de lessenreeks wordt de leerkracht gecoacht (één uur is dan gratis). totaal: €163,50

De aantal lessen en de aantal uren coaching kunnen ook samengesteld worden uitgevoerd, bijvoorbeeld één les door een bibliotheekmedewerker en bij twee lessen wordt de leerkracht gecoacht. Dan gelden de tarieven bij punt 1 en 2.

Vorbereiding:

In deze lessenreeks zit ook een schrijversbezoek. Deze bezoeken moeten altijd zo vroeg mogelijk worden aangevraagd bij [de Schrijverscentrale](#). De tarieven voor deze groepsbezoeken zijn te downloaden op [deze website](#), helemaal onderaan de pagina.

Kies een schrijver waarvan een boek zit in de boekenkist, zodat het bezoek voorbereid kan worden. Neem vóór het groepsbezoek contact op met de schrijver om duidelijk te maken wat er van de schrijver en het bezoek verwacht wordt.

Les 1: Boekintroductie

| | | | |
|-------------|-----------------|--------------------------|--------------------------|
| Introductie | Boekintroductie | Eigen inbreng leerlingen | Zit er iets voor je bij? |
|-------------|-----------------|--------------------------|--------------------------|

In deze les worden de boeken geïntroduceerd die gelezen kunnen worden door de leerlingen en voorgelezen door de leerkracht. De boeken hebben allemaal te maken met het geschiedenisthema waar de groep op dat moment mee bezig is. Het boek dat zal worden voorgelezen door de leerkracht, wordt hier ook geïntroduceerd. Dit is een boek van de auteur die in les 3 op bezoek komt.

Les 2: Vorbereiding schrijversbezoek

| | | | |
|-------------|----------------|------------------------|-----------------------|
| Introductie | Boekbespreking | Interview voorbereiden | Interview vaststellen |
|-------------|----------------|------------------------|-----------------------|

In deze les wordt het schrijversbezoek voorbereid, door middel van het bespreken van een boek van de schrijver en het voorbereiden van een interview. Het is van belang dat er van het boek dat besproken gaat worden, is uitgelezen of zo ver mogelijk is voorgelezen.

Les 3: Schrijversbezoek

| | | | |
|-------------|----------------------------|---------------|---------------|
| Introductie | De schrijver aan het woord | Het interview | De afsluiting |
|-------------|----------------------------|---------------|---------------|

In deze les komt er een schrijver in de klas! Deze les zal bij elke schrijver anders zijn, omdat veel schrijvers al een eigen routine hebben als het gaat om groepsbezoeken. Probeer je niet teveel vast te houden aan een schema, maar wees flexibel en laat de schrijver de leiding nemen over het verloop van het bezoek. De leerkracht wordt wel geacht de orde in de klas te handhaven.

Les 4: Afsluiting d.m.v. evaluatie schrijversbezoek en boeken

| | | | |
|-------------|----------------------------|--------------------------|------------------------------|
| Introductie | Bespreken schrijversbezoek | Bespreken gelezen boeken | Evaluatie van de lessenreeks |
|-------------|----------------------------|--------------------------|------------------------------|

In deze les zal de afgelopen lessenreeks worden besproken met de leerlingen. Het schrijversbezoek zal als eerste besproken worden. Vervolgens zullen de gelezen boeken besproken worden, zowel klassikaal als in tweetallen. Als laatste zal er ook gesproken worden over de lessenreeks. Hoe hebben de leerlingen de afgelopen lessen ervaren?

Suggestie

Verrijk deze lesreeksen met de Erfgoedleerlijn-lessen van Museum De Voorde!

Laat de leerlingen kennismaken met de omgevingsgeschiedenis en authentieke voorwerpen uit bepaalde geschiedenisperiodes, waar ze in de boeken over lezen. Zo komt geschiedenis nog meer tot leven!

Museum De Voorde heeft de Erfgoed-leerlijn ontwikkeld voor groep 1 tot en met 8.

Vanaf groep 5 sluit deze aan bij de geschiedenis canon.

Zie voor verdere informatie de pagina's van Museum De Voorde.

Deze lessenreeks sluit aan bij de doorlopende leerlijn Cultuureducatie met Kwaliteit in Zoetermeer. Meer informatie over Cultuureducatie met Kwaliteit vind je [hier](#).

De leerlijn literatuur is ontwikkeld door Bibliotheek Zoetermeer. Neem bij vragen contact op via Jorien.CohenStuart@bibliotheek-zoetermeer.nl.



Schrijversbezoek – Boek-introductie

Groep 7, lessenreeks 'basis', les 1

Lesdoel: De leerlingen leren de boeken kennen waar in de komende periode in wordt gelezen en mee wordt gewerkt.

Benodigde materialen: Boekenkist van de bibliotheek met het geschiedenisthema dat op dat moment wordt behandeld,
Het boek dat zal worden voorgelezen door de leerkracht. Dit is een boek van de schrijver die in les 3 in de klas komt.

Opdrachten:

| | | | |
|-------------|-----------------|--------------------------|--------------------------|
| Introductie | Boekintroductie | Eigen inbreng leerlingen | Zit er iets voor je bij? |
|-------------|-----------------|--------------------------|--------------------------|

Introductie:

In deze les worden de boeken geïntroduceerd die gelezen kunnen worden door de leerlingen en voorgelezen door de leerkracht. De boeken hebben allemaal te maken met het geschiedenisthema waar de groep op dat moment mee bezig is. Het boek dat zal worden voorgelezen door leerkracht, wordt hier ook geïntroduceerd. Dit is een boek van de auteur die in les 3 op bezoek komt.

| Oriënteren: | Introductie | 5 minuten |
|---|-------------|-----------|
| Opdracht: Vertel waar deze les over gaat. Vertel op enthousiaste wijze dat er een kist vol met boeken in de klas wordt gezet en dat de leerlingen daar boeken uit mogen lezen. Laat de kist zien en leg ook uit dat er in de kist ook samenvattingen zitten van alle boeken, dat er een titellijst in zit en een lijst waarop opgeschreven kan worden wie welk boek wanneer geleend heeft, zodat er een overzicht is en er geen boeken kwijtraken. Vertel dat er boeken voor verschillende leeftijden bij zitten, maar dat de leerlingen zich daar niet heel streng aan hoeven te houden. Ze mogen best halverwege het boek stoppen en verder gaan met een ander boek. Het is wel belangrijk dat ze minstens één boek uitlezen deze periode, omdat er in de laatste les gevraagd gaat worden naar de boeken. Zeg ook dat de leerkracht/bibliotheekmedewerker boeken gaat introduceren, en dat de leerlingen die introductie mogen aanvullen. Ook mogen ze iets vertellen over de boeken uit de kist die ze kennen, maar waar de leerkracht/bibliotheekmedewerker niets over vertelt. Laat als laatste zien welk boek er zal worden voorgelezen in de klas. Dit is een boek dat geschreven is door de auteur die in les 3 in de groep komt. | | |
| Reflecteren: Welke boeken zouden er in de kist kunnen zitten? Waarom? Welk boek hoop je dat erin zit? | | |

| Onderzoeken: | Boekintroductie | 20 minuten |
|---|-----------------|------------|
| Opdracht: Vertel op enthousiaste wijze over de boeken. Vertel ook wat meer over de context van het boek: wie heeft het geschreven, over welke periode in de geschiedenis gaat dit, voor welke leeftijd is het ongeveer, is het moeilijk of makkelijk te lezen, lijkt het een beetje op een ander boek, is er een verfilming, etc. Wanneer leerlingen het boek kennen, mogen ze ook aanvullen. Juist die opmerkingen zorgen er vaak voor dat andere leerlingen het boek ook gaan lezen! Lees ook stukken tekst uit de boeken voor, zodat de verhalen meer gaan leven voor de leerlingen en dat ze een idee krijgen van de schrijfstijl. | | |
| Reflecteren: Wie heeft er al een voorkeur voor een boek? Waarom? | | |

| Uitvoeren: | Eigen inbreng leerlingen | 25 minuten |
|--|--------------------------|------------|
| Opdracht: Laat de rest van de boeken zien aan de leerlingen. Wie een boek kent en heeft gelezen (of de film heeft gezien), mag erover vertellen. Wat weet de leerling van het verhaal? Wie is de hoofdpersoon? Wat is spannend? Wat is grappig? Is het een moeilijk of makkelijk boek? Waarom hebben ze zelf dit boek uitgekozen om te gaan lezen? De leerling mag ook een stukje voorlezen, als hij/zij dat wil. | | |
| Reflecteren: Wie zou dit boek leuk vinden? Waarom? Kent iemand nog andere boeken die er een beetje op lijken qua verhaal of stijl? | | |

| Evalueren: | Zit er iets voor je bij? | 10 minuten |
|--|--------------------------|------------|
| Opdracht: Vraag de leerlingen of ze een voorkeur hebben voor één van de boeken, of juist helemaal niet. Vraag ook waarom. Laat de leerlingen dan een boek uitzoeken, zodat hen nog vers in het geheugen ligt waar de boeken over gaan en welke boeken ze leuk vinden. | | |
| Reflecteren: Hoe vonden de leerlingen de boekintroductie? Zorgt dit ervoor dat ze de boeken leuker vinden? | | |

Aanvullende suggesties:

Laat de leerlingen elke dag minstens 10 minuutjes in het boek lezen. Zo krijgen ze een vast ritme voor het lezen en is het zeker dat ze een groot gedeelte van het boek aan het eind van de lessenreeks gelezen hebben. Het is verstandig om dit ritme ook na deze lessenreeks vol te houden. Mocht uit deze les naar voren komen dat de leerlingen heel enthousiast raken van boekintroducties, probeer dit dan vaker te doen. Dat hoeft niet met hele collecties boeken, dat kan ook een keer één boek zijn.

Schrijversbezoek – Voorbereiding

schrijversbezoek

Groep 7, lessenreeks 'basis', les 2

| | | | | | |
|------------------------------|--|------------------------|-----------------------|------------------------|-----------------------|
| Lesdoel: | De leerlingen praten met elkaar over het boek dat aan hen is voorgelezen en ze leren hoe ze moeten interviewen. | | | | |
| Benodigde materialen: | Het boek waaruit is voorgelezen. | | | | |
| Vorbereiding: | Zorg dat het boek is uitgelezen of dat er zoveel mogelijk uit het boek is voorgelezen voor deze les, zodat er gesprekken en discussies over kunnen ontstaan. | | | | |
| Opdrachten: | <table border="1"><tr><td>Introductie</td><td>Boekbespreking</td><td>Interview voorbereiden</td><td>Interview vaststellen</td></tr></table> | Introductie | Boekbespreking | Interview voorbereiden | Interview vaststellen |
| Introductie | Boekbespreking | Interview voorbereiden | Interview vaststellen | | |

Introductie:

In deze les wordt het schrijversbezoek voorbereid, door middel van het bespreken van een boek van de schrijver en het voorbereiden van een interview. Het is van belang dat er van het boek dat besproken gaat worden, is uitgelezen of zo ver mogelijk is voorgelezen.

| | | |
|---------------------|---|------------------|
| Oriënteren: | Introductie | 5 minuten |
| Opdracht: | Vertel de leerlingen dat er een schrijver in de klas komt en dat jullie een interview gaan voorbereiden. Maar eerst wordt het boek besproken dat is voorgelezen. Als het boek nog niet uit is, zou er nu nog een stukje uit het boek voorgelezen kunnen worden, zodat de leerlingen weer in het verhaal zitten. | |
| Reflecteren: | Vraag wie een korte samenvatting kan geven van het verhaal (tot zover)? Kan iemand nog aanvullen? | |

| | | |
|---------------------|--|-------------------|
| Onderzoeken: | Boekbespreking | 15 minuten |
| Opdracht: | Bouw voor deze bespreking door op de samenvatting die is gegeven. Dit onderdeel is voornamelijk bedoeld om met de leerlingen in gesprek te gaan over het boek. Bekijk het verhaal vanuit meerdere perspectieven, bijvoorbeeld: de verschillende personages, de schrijver of vanuit jezelf. Als het gesprek vastloopt, stel dan open vragen als: welk stukje is het spannendst? Welk stukje het grappigst? En waarom is dat spannend of grappig? Welk personage zou je zelf willen zijn? Waarom? Laat de leerlingen op elkaar reageren, zodat er een gesprek of discussie kan ontstaan. | |
| Reflecteren: | | |

| | | |
|---------------------|--|-------------------|
| Uitvoeren: | Interview voorbereiden | 30 minuten |
| Opdracht: | Begin met het verdelen van de leerlingen in tweetallen. Laat ze (onvoorbereid) vragen verzinnen die ze aan de schrijver zouden kunnen stellen. Bespreek de vragen vervolgens klassikaal. Zien de leerlingen een verschil tussen de soorten vragen? Leg uit dat er open en gesloten vragen bestaan, en dat er bij het interview gebruik moet worden gemaakt van open vragen. Kijk vervolgens naar de inhoud van de vragen: is het interessanter om te weten hoe de hond van de schrijver heet, of hoe de schrijver aan inspiratie komt? Laat de leerlingen vervolgens weer in de tweetallen 5 open vragen formuleren. | |
| Reflecteren: | Vraag de leerlingen of ze denken dat het moeilijk is om een interview voor te bereiden. En hoe zal het zijn als ze de vragen ook echt gaan stellen? Moet je dan nog ergens op letten? | |

| | | |
|---------------------|--|-------------------|
| Evaluëren: | Interview vaststellen | 10 minuten |
| Opdracht: | Van elk tweetal worden twee vragen uitgekozen die ze tijdens het schrijversbezoek mogen stellen (zolang er genoeg tijd is). Maak een lijst met de vragen en degene die hem gaat stellen. | |
| Reflecteren: | Is iedereen het eens met de vragen? Is er nog een vraag die absoluut niet mag ontbreken? | |

| | |
|--------------------------------|--|
| Aanvullende suggesties: | |
| | Maak van te voren een lijstje met vragen die geschikt zijn, voor als de leerlingen inspiratie nodig hebben om hun eigen vragen te verzinnen. |

Schrijversbezoek – Schrijversbezoek

Groep 7, lessenreeks 'basis', les 3

Lesdoel: In deze les leren de leerlingen een schrijver kennen. Ze gaan met de schrijver in gesprek en leren zo hoe een boek tot stand komt.

Benodigde materialen: De lijst met vragen uit les 2.

Opdrachten:

| | | | |
|-------------|----------------------------|---------------|---------------|
| Introductie | De schrijver aan het woord | Het interview | De afsluiting |
|-------------|----------------------------|---------------|---------------|

Introductie:

In deze les komt er een schrijver in de klas! Deze les zal bij elke schrijver anders zijn, omdat veel schrijvers al een eigen routine hebben als het gaat om groepsbezoeken. Probeer je niet teveel vast te houden aan een schema, maar wees flexibel en laat de schrijver de leiding nemen over het verloop van het bezoek. De leerkracht wordt wel geacht de orde te handhaven in de klas.

| |
|---|
| Oriënteren: Introductie 5 minuten |
| Opdracht: Introduceer de schrijver aan de leerlingen. Geef duidelijk aan wat er van ze verwacht wordt deze les en blijf ook tijdens de les alert. Sommige schrijvers zijn zelf leerkracht geweest en weten hoe ze voor een klas moeten staan, anderen hebben daar meer moeite mee en vertrouwen erop dat de leerkracht de orde handhaaft. Zeg ook dat ze na het praatje van de schrijver het interview gaan afnemen. |
| Reflecteren: Weten de leerlingen wat er van ze verwacht wordt? |

| |
|---|
| Onderzoeken: De schrijver aan het woord 30 minuten |
| Opdracht: In dit onderdeel is de schrijver aan het woord. Het zal per schrijver verschillen hoe deze les eruit ziet. |
| Reflecteren: Hebben de leerlingen goed opgelet en meegedaan? Vonden ze het een interessant verhaal? |

| |
|---|
| Uitvoeren: Het interview 15 minuten |
| Opdracht: Gebruik voor het interview de vragen die zijn voorbereid. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat er, door het praatje van de schrijver, nieuwe vragen boven zijn gekomen. Geef hier ook de ruimte voor, of bewaar deze vragen tot de afsluiting. |
| Reflecteren: Heeft iedereen zijn/haar vraag kunnen stellen? Zijn er nog andere vragen? |

| |
|--|
| Evaluëren: De afsluiting 10 minuten |
| Opdracht: Als er nog andere vragen zijn, kunnen deze in de afsluiting gesteld worden. Ook willen de leerlingen vaak een handtekening van de schrijver of willen ze met hem/haar op de foto. Daar is in dit onderdeel ook tijd voor. |
| Reflecteren: Wat vonden de leerlingen van het groepsbezoek? Hebben ze iets geleerd? Hoe vonden ze de schrijver? |

| |
|---|
| Aanvullende suggesties: |
| Het groepsbezoek kan per schrijver verschillen. Zorg ervoor dat de schrijver van te voren goed weet waar de groep op dat moment mee bezig is en blijf ook tijdens het groepsbezoek flexibel als het gaat om het verloop van de les. Let goed op de groep, op hoe ze reageren op de schrijver. Als ze heel enthousiast zijn, dan is het een goed idee om dezelfde schrijver vaker uit te nodigen. |

Schrijversbezoek – Afsluiting d.m.v. evaluatie schrijversbezoek en boeken

Groep 7, lessenreeks 'basis', les 4

Lesdoel: De leerlingen geven hun mening over het schrijversbezoek, de boeken die ze gelezen hebben en de lessenreeks. Ze leren hoe ze hun mening kunnen onderbouwen en hoe ze anderen kunnen overtuigen van hun mening.

Benodigde materialen: De gelezen boeken.

Opdrachten:

| | | | |
|-------------|----------------------------|--------------------------|------------------------------|
| Introductie | Bespreken schrijversbezoek | Bespreken gelezen boeken | Evaluatie van de lessenreeks |
|-------------|----------------------------|--------------------------|------------------------------|

Introductie:

In deze les zal de afgelopen lessenreeks worden besproken met de leerlingen. Het schrijversbezoek zal als eerste besproken worden. Vervolgens zullen de gelezen boeken besproken worden, zowel klassikaal als in tweetallen. Als laatste zal er ook gesproken worden over de lessenreeks. Hoe hebben de leerlingen de afgelopen lessen ervaren?

| | | |
|---|--------------------|------------------|
| Oriënteren: | Introductie | 5 minuten |
| Opdracht: Vertel de leerlingen wat er deze les gaat gebeuren. Leg uit dat eerst klassikaal het schrijversbezoek besproken zal worden. Vervolgens zullen ze de boeken bespreken, zowel klassikaal als in tweetallen. Als laatste mogen de leerlingen hun mening geven over de lessenreeks in zijn geheel. | | |
| Reflecteren: Is de les zo duidelijk voor de leerlingen? Zijn er nu al vragen? | | |

| | | |
|--|-----------------------------------|-------------------|
| Onderzoeken: | Bespreken schrijversbezoek | 15 minuten |
| Opdracht: Dit onderdeel van de les is klassikaal. Stel de leerlingen verschillende vragen over het schrijversbezoek, zoals: vonden jullie het schrijversbezoek leuk? Waarom wel of niet? Wie heeft er iets van geleerd? Wat heb je er van geleerd? Zouden jullie nog een keer een schrijver in de klas willen? Of een andere specialist (denk aan museummedewerker, onderzoeker, etc.)? Het zou mooi zijn als er ook een gesprek ontstaat. Geef de leerlingen de ruimte om op elkaar te reageren. | | |
| Reflecteren: Is er nu een duidelijk beeld van hoe het schrijversbezoek is ervaren? Is het voor herhaling vatbaar? | | |

| | | |
|---|---------------------------------|-------------------|
| Uitvoeren: | Bespreken gelezen boeken | 30 minuten |
| Opdracht: Verdeel de leerlingen in tweetallen. Ze mogen beiden hun boeken aan elkaar presenteren: vertellen wie het geschreven heeft, waar het over gaat, hoe het te maken heeft met het geschiedenisthema, wat je ervan vond, waarom je dat vond en waarom je denkt dat de ander het boek wel of niet moet lezen. Er mogen ook stukjes uit het boek aan elkaar worden voorgelezen. Na ongeveer 15 minuten wordt dit onderdeel klassikaal. Zet de groep in een kring en vraag wie zijn/haar boek wil presenteren. Andere leerlingen die het boek ook gelezen hebben, mogen aansluiten. Vraag daarna aan de leerling wie die denkt dat dit boek leuk zou vinden en waarom. Probeer zoveel mogelijk leerlingen aan het woord te laten. | | |
| Reflecteren: Vraag de leerlingen of ze het leuk vonden om de boeken te lezen. Hebben ze er wat van geleerd? Worden de geschiedenislessen hierdoor duidelijker? Zouden ze bij elk geschiedenisonderwerp een boek willen lezen? | | |

| | | |
|--|-------------------------------------|-------------------|
| Evalueren: | Evaluatie van de lessenreeks | 10 minuten |
| Opdracht: Dit is een open gesprek met de leerlingen over de afgelopen lessenreeks. Vraag hoe ze het hebben ervaren en of ze denken dat de lessen hebben bijgedragen aan hun begrip van het geschiedenisthema. | | |
| Reflecteren: Welke les vonden de leerlingen het leukst? En wat vonden ze het interessantst? Waar hebben ze het meest van geleerd? | | |

Aanvullende suggesties:

Mocht deze vorm van literatuur betrekken bij de geschiedenislessen bevallen, kan je er als leerkracht voor kiezen om deze lessenreeks vaker toe te passen. De boekenkisten van de verschillende thema's zijn te lenen bij Bibliotheek Zoetermeer. Bovenstaande lessen kunnen per geschiedenisthema en per boek uitgevoerd worden.